

В. С. Яковлева, аспірантка відділу кримінологічних досліджень Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

ВТРУЧАННЯ В ДІЯЛЬНІСТЬ СУДОВИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ: ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ

Постановка проблеми. За тривалий час світовою спільнотою вироблено низку міжнародно-правових стандартів правосуддя. Одним із головних серед них є стандарт незалежності судових органів. У Загальній декларації прав людини від 1948 р.¹ і Міжнародному пакті про громадянські і політичні права 1966 р.² зазначається, що кожна людина має право на розгляд її справи незалежним та безстороннім судом. У Монреальській універсальній декларації про незалежність правосуддя 1983 р. наголошується, що судді як особи є вільними та зобов'язані приймати безсторонні рішення згідно з власною оцінкою фактів і знанням права, без будь-яких обмежень, впливів, спонук, примусів, загроз або втручання, прямих або непрямих, з будь-якого боку і з будь-яких причин³. Незалежність суддів є умовою забезпечення верховенства права та основоположною гарантією справедливого судового розгляду. Цей стандарт, будучи своєрідним привілеєм, надається не на користь власних інтересів суддів, а для забезпечення верховенства права та в інтересах тих осіб, які прагнуть та очікують правосуддя⁴.

Стандарт незалежності судових органів органічно набув закріплення й у Конституції України та галузевому законодавстві нашої держави, що регламентує діяльність судових органів.

¹ Загальна декларація прав людини: резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. 217 А (III). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 05.08.2020).

² Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 р. A/RES/2200 A (XXI). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (дата звернення: 05.08.2020).

³ *Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства* (Київ, 2015) 106–111

⁴ *Документи Консультативної ради європейських суддів: офіційний вид* (Ін Юре, 2015) 49

На теперішній час існує чимало ризиків, що обмежують незалежність суддів в Україні. Вони пов'язуються з різними видами втручання в діяльність суддів з боку багатьох суб'єктів, за що передбачена кримінальна відповідальність у ст. 376 КК України. З метою визначення сучасного стану вказаного негативного соціального явища у сфері правосуддя, з'ясування закономірностей його поширення та тенденцій відтворення виникає необхідність у дослідженні цієї проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема втручання в діяльність судових органів ставала предметом переважно кримінально-правових і криміналістичних досліджень, які здійснили такі українські правники: Г. Є. Бершов, Є. М. Блажівський, Є. О. Бунін, В. В. Городовенко, С. В. Дідик, Р. В. Кархут, О. О. Кваша, Н. Я. Отчак, В. В. Плукар, М. В. Шепітько та ін. Указану проблематику досліджували й зарубіжні науковці, а саме: В. М. Борков, О. С. Горелік, Н. Р. Ємеєва, К. Р. Ідрісов, Ю. І. Кулешов, Л. В. Лобанова та ін.

Метою статті є визначення сучасного стану й тенденцій поширення втручання в діяльність судових органів в Україні.

Виклад основного матеріалу. Для визначення рівня, динаміки, структури, латентності, географії й соціальних наслідків кримінальних правопорушень, передбачених ст. 376 КК, виникає необхідність у використанні не лише статистичної інформації судових і правоохоронних органів, а й зверненні до результатів емпіричного дослідження.

За даними Офісу Генерального прокурора, протягом 2013–2019 рр. *рівень* розглядуваних посягань на незалежність суддів збільшився з 21 до 158 відповідно. Причому в 2018 р. було обліковано 202 таких кримінальних правопорушення. Чи-

сельність виявлених правопорушників, які втрутились у діяльність судового органу, є незначною і не перевищує 7 осіб на рік. У 2013 р., 2014 р. і 2019 р. не було взагалі виявлено жодної такої особи¹. Наближається до нульового значення й судова практика з розгляду таких справ. Зокрема, відповідно до інформації Державної судової адміністрації України, у 2013–2019 рр. було засуджено лише одну особу, винну у посяганні на незалежність судді².

Особливість вивчення стану вказаних кримінальних правопорушень полягає в тому, що інформація про ці правопорушення порівняно з іншими злочинами, у тому числі й у сфері правосуддя, може бути розширена відомостями Вищої ради правосуддя. Цей орган суддівського врядування формує реєстр повідомлень суддів про втручання в їх діяльність, а також з 2017 р. готує щорічну доповідь про стан забезпечення незалежності суддів в Україні. Так, у 2016 р. до вказаного реєстру суддями було подано 23 повідомлення про втручання в їх діяльність, у 2017 р. – 311, у 2018 р. – 436, у 2019 р. – 297³. Тобто протягом 2016–2019 рр. суддями було подано 1 067 подібних повідомлень. За аналогічний період правоохоронними органами було обліковано лише 524 кримінальних правопорушення, передбачених ст. 376 КК України⁴. Тобто різниця суддівського реєстру та статистики Генеральної прокуратури складає майже 200%. Навіть урахувавши той факт, що не за всіма повідомленнями суддів доводиться факт посягання на їх незалежність, все одно різниця у показниках реєстру Вищої ради правосуддя та Офісу Генерального прокурора сягає 150%.

Динаміка вказаних кримінальних правопорушень корелює зі змінами суспільно-політичної обстановки в країні. Доказом цьому є хвиля фактів, що мали ознаки втручання в діяльність судів у період Револуції Гідності. З метою «захисту» суддів, частина яких виносила неправосудні рішення стосовно учасників акцій протесту, Законом Укра-

їни «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та процесуальних законів щодо додаткових заходів захисту безпеки громадян» від 16 січня 2014 р. було внесено зміни до ст. 376 КК України. Ним значно розширювався перелік дій, що визнавались втручанням у діяльність судового органу, а також посилювалась кримінальна відповідальність. Згодом ці зміни було обґрунтовано скасовано, оскільки вони не відповідали вимозі демократичності, а були, скоріше, «правовою ширмою» для розширення заходів впливу на неугодних корумпованій владі осіб. Оцінка цим законодавчим змінам українським суспільством уже надана.

За правління колишнього президента В. Януковича судова влада фактично перебувала в режимі зовнішнього «ручного» управління. Ця теза не заперечується ані у суддівському, ані в експертному середовищі. У цьому зв'язку не є дивним, що саме у 2013 р., коли при владі був біглий голова держави, обліковано найменшу кількість подібних фактів.

Інша ситуація простежується починаючи із 2017 р. Порівняно із 2013 р., у 2017 р. кількість облікованих досліджуваних правопорушень збільшилась у 5 разів, у 2018 р. – майже у 10 разів, у 2019 р. – у 7,5 разу⁵. Пояснення подібної динаміки втручання в діяльність судових органів, що простежується протягом 2017–2019 рр., є більш очевидним: збільшення рівня цих правопорушень є свідченням певних позитивних результатів реформування судової системи, що відбилося на прозорості роботи суддів.

Структура втручання в діяльність судових органів демонструє незначну його питому вагу серед злочинів проти правосуддя (1,5–2%)⁶. Результати проведеного емпіричного дослідження цього явища дозволяють дещо розширити уявлення про його внутрішню будову.

За різними судовими інстанціями питома вага повідомлень суддів щодо втручання у їх діяльність виглядає так: загальні суди – 88,3%; апеляційні суди – 9,9%; Верховний Суд – 1,8%. Особливості поділу втручання у діяльність судових органів за спеціалізацією останніх виявляються у такому:

⁵ Лист Генеральної прокуратури України від 11 грудня 2019 р. №27/1-1181вих19.

⁶ *Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за 2013–2019 роки (Форма 1)*. Управління організації ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань та статистичної інформації Генеральної прокуратури України (Київ, 2020)

¹ Лист Генеральної прокуратури України від 11 грудня 2019 р. №27/1-1181вих19

² «Судова статистика Державної судової адміністрації України про засуджених осіб у 2013–2019 рр. (Форма 7)» (Судова влада України) <https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/> (дата звернення 05.08.2020)

³ «Реєстр повідомлень суддів про втручання в діяльність судді щодо здійснення правосуддя» (Вища рада правосуддя) <<https://hcj.gov.ua/intervention>> (дата звернення 05.08.2020)

⁴ Лист Генеральної прокуратури України від 11 грудня 2019 р. №27/1-1181вих19

суди з розгляду кримінальних, цивільних справ і справ про адміністративні правопорушення – 77,7%; адміністративні суди – 11,7%; господарські суди – 10,6%¹. Представлені дані свідчать про те, що найбільш уразливими з огляду на поширеність посягань на незалежність суддів є місцеві загальні суди.

Чимало з опитаних суддів (24,2%) зазначили, що втручання відбувається через намагання винесення суддею рішення на користь однієї зі сторін. Інші відповіді суддів з цього приводу менш інформативні: тримання під вартою – 2,4%; оскарження дій суб'єктів владних повноважень – 1,2%; земельні спори – 1,2%; вирішення права власності на майно – 0,6%.

Опитані прокурори, адвокати й працівники органів внутрішніх справ одностайні в думці, що найбільші ризики для суддів виникають при розгляді кримінальних і цивільних справ. Менша питома вага респондентами віддана господарським й адміністративним справам, яка у загальній структурі справ дорівнює 12–38%.

Чотири групи опитаних експертів (судді, прокурори, слідчі Національної поліції та адвокати) одностайні в думці, що найчастіше незаконний вплив на суд здійснюється на стадії судового розгляду справи.

Результати проведеного дослідження показали наявність таких видів втручання у діяльність судових органів: усні; письмові; за допомогою технічних засобів зв'язку. При цьому більшість опитаних респондентів зазначили, що найбільш поширеною є саме усна передача судді інформації, спрямованої на схилення останнього до винесення бажаного судового рішення.

За процесуальною формою вираження опитані респонденти виділили процесуальні й непроцесуальні види втручання в діяльність суддів. Більшість опитаних указали на непроцесуальний тиск на суд. Тобто, виходячи із результатів емпіричного дослідження, втручання частіше відбувається усно та непроцесуально. Це можна пояснити намаганням винних уникнути очевидності своїх злочинних дій, мінімізації ризиків викриття тиску на суддю.

¹ 'Реєстр повідомлень суддів про втручання в діяльність судді щодо здійснення правосуддя' (Вища рада правосуддя) <<https://hcj.gov.ua/intervention>> (дата звернення 5.08.2020); Середа М, Смалюк Р, *Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні. Альтернативна доповідь за 2018 рік* (Київ, 2019) 14

Як правило, час учинення зазначених кримінальних правопорушень обмежується режимом роботи суду, який у більшості випадків триває з 9.00 год. до 18.00 год. Проте в окремих випадках втручання може здійснюватись і в інший час. Прикладом є факти переведення у вечірні та нічні години доби грошових коштів на банківську картку судді. Це використовується винними для шантажу судді або ж для створення штучних приводів для його відводу при розгляді конкретної справи. Місцем учинення переважної більшості таких правопорушень є службовий кабінет судді та інші приміщення суду.

Обстановка втручання в діяльність судових органів загалом є типовою і пов'язується із судовим засіданням під час розгляду конкретної справи. Саме в перебігу такого засідання його учасники або громадські активісти біля суду вживають різних заходів для впливу на рішення суду.

Щодо співучасті, то втручання в діяльність судових органів часто вчиняється стороною по справі разом з адвокатом, членами громадських організацій, рідше з журналістами, прокурорами, іншими суддями, політиками, головами органів державної влади тощо.

Щодо показника сукупності злочинів, то кримінальні правопорушення, передбачені ст. 376 КК України, можуть учинятись одночасно з іншими злочинами. Більшість із них передбачені статтями 121, 122, 125, 194, 296, 378 КК.

Методологічне значення для розробки напрямів запобігання таким посяганням на незалежність суддів має визначення типових способів втручання в діяльність суддів. У ст. 376 КК вони називаються формами, з чим важко погодитися, адже формою діяння є дія та бездіяльність. А ці злочини можуть учинятись лише у вигляді дії. Тому пропонується виділити як загальні, так і додаткові способи впливу на суд. До першої групи належать: критика судді у ЗМІ (35,8%); залякування судді та його близьких (32,7%); прохання (9,6%). До другої групи належать такі способи, як: організація несанкціонованих пікетів і мітингів у зв'язку з розглядом конкретної справи (28,9%); неналежна поведінка в залі судових засідань (23,3%); звернення народних депутатів та інших осіб до Вищої ради правосуддя зі скаргою на суддю, який не виносить бажаного рішення (11,9%), та ін.

Географія втручання в діяльність судових органів, згідно із даними Вищої ради правосуддя за 9 місяців 2019 р., показує, що найбільше воно

поширене у м. Києві (209 фактів), Дніпропетровській (130 фактів) та Одеській (85 фактів) областях. Найменше таких випадків зафіксовано в Івано-Франківській (4 факти), Хмельницькій (8 випадків) і Чернівецькій (8 випадків) областях¹. Визначення географії цих правопорушень як за абсолютними, так і відносними показниками (коефіцієнтом інтенсивності в розрахунку на 100 тис. населення) демонструє їх схожість за ранжуванням областей.

Пояснити саме такий територіальний розподіл указаних кримінальних правопорушень можна кількома обставинами: 1) кількістю судових органів, розташованих на території відповідних областей; 2) дислокацією центральних та інших органів державної влади, правоохоронних і контролюючих органів; 3) іншими чинниками організаційного та соціально-психологічного характеру.

Латентність кримінальних правопорушень, передбачених ст. 376 КК, досліджено на підставі експертних оцінок. З метою визначення рівня латентності посягань на незалежність суддів різним групам респондентів (суддям, прокурорам, поліцейським) ставилось запитання: «Скільки у середньому, на Вашу думку, на один облікований злочин, пов'язаний із втручанням у діяльність судових органів, припадає невиявлених (незарєєстрованих) з різних причин злочинів?». Так, більшість опитаних суддів (17,2%) визначила пропорцію облікованих кримінальних правопорушень, передбачених ст. 376 КК, до необлікованих як 1 : 51–100 відповідно. Тобто на один факт облікованого незаконного впливу на суддю припадає від 51 до 100 подібних незарєєстрованих правоохоронними органами фактів. Результати анонімного опитування інших груп експертів продемонстрували в цілому схожу картину.

Ґрунтуючись на класифікації злочинів за рівнем їх латентності, запропонованій С. М. Іншаковим², та з урахуванням результатів експертного опитування суддів виходить, що втручання в діяльність судових органів є надзвичайно високолатентним кримінальним правопорушенням. Це пояснюється тим, що коефіцієнт його латентності більше 50. З урахуванням ступеня прихованості

досліджуваного явища соціальної дійсності та офіційних відомостей щодо кількості обліку цих кримінальних правопорушень можна визначити більш-менш реальний їх рівень. Наприклад, у 2019 р. з урахуванням коефіцієнта латентності рівень втручання в діяльність судових органів перебував у межах 8 058–15 800 фактів.

Соціальні наслідки втручання в діяльність судових органів мають політичну, економічну, соціально-психологічну, організаційну та іншу природу. Головний негативний соціальний наслідок указаних правопорушень – підрич демократії та верховенства права в Україні, оскільки незалежна судова влада є атрибутом останньої. У разі втручання в діяльність судових органів допускається порушення існуючого балансу системи стримувань і противаг. Це може призвести до узурпації влади, необґрунтованого розширення повноважень окремих органів державної влади чи посадових осіб.

Поширеність розглядуваних кримінальних правопорушень певним чином відбивається й на інвестиційній привабливості України, що, у свою чергу, позначається на стабільності фінансової системи і стані соціально-економічного розвитку. Як показує світовий досвід, для того, щоб у державі значно зріс обсяг прямих іноземних інвестицій, необхідно дотримуватися щонайменше двох основних вимог: 1) реальні гарантії для інвесторів у захисті їх права власності; 2) справедлива і незалежна судова система. Тобто судова система має бути позбавлена практики втручання і незаконного впливу.

Наслідком незаконного впливу на суд є формування недовіри громадян до системи правосуддя. Традиційно суди в Україні належать до інституцій, яким найменш за все довіряють громадяни. Зокрема, відповідно до результатів соціологічного дослідження, здійсненого в межах програми USAID «Нове правосуддя», рівень довіри населення України в цілому до судової влади, наприклад, у 2015 р. становив лише 5%. Це є найгіршим показником серед усіх країн пострадянського простору. Хоча цей показник і збільшився у 2018 р. до 16%³, все одно він є замалим.

¹ 'Кількість повідомлень про втручання станом на 1 вересня 2019 року' (Вища рада правосуддя) <<https://hcj.gov.ua/temperature>> (дата звернення 05.08.2020)

² Іншакова С. М. (ред) *Теоретические основы исследования и анализа латентной преступности: монография* (ЮНИТИ-ДАНА, 2011) 617–629

³ *Результати другого всеукраїнського опитування населення України щодо довіри до судової влади, судової реформи та сприйняття корупції. Програма USAID «Нове правосуддя»* <https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2018/11/1_NJ_October_2018_SurveyPublic_Result_UKR.pdf> (дата звернення 05.08.2020)

Окрім перелічених негативних соціальних наслідків, незаконний вплив на суддів зумовлює корупцію в судовій системі, службові зловживання з боку представників органів державної влади і місцевого самоврядування. Подібні прояви гальмують судові реформування, заважають підвищувати ефективність діяльності судових органів.

Висновки. Виходячи із вищевикладеного, можна констатувати таке: 1) незалежність судових органів – визначальний міжнародно-правовий стандарт їх діяльності; 2) втручання у діяльність судових органів – одно із найпоширеніших й одно-

часно найбільш латентних кримінальних посягань на незалежність судів і суддів в Україні; 3) проблема незаконного впливу на суди в Україні щороку загострюється; 4) указане негативне явище соціальної дійсності у сфері правосуддя виражається в множинності способів обмеження суддівської незалежності різними суб'єктами; 5) кримінальні правопорушення, передбачені ст. 376 КК, потребують подальшого поглибленого кримінологічного пізнання з метою розробки нерепресивної моделі їх запобігання для забезпечення в державі верховенства права та захисту конституційних прав громадян.

REFERENCES

List of legal documents

Legislation

1. Mizhnarodnyi pakt pro hromadianski i politychni prava: rezoliutsiia Heneralnoi Asamblei OON vid 16 hrudnia 1966 r. A/RES/2200 A (XXI) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (in Ukrainian)
2. Lyst Heneralnoi prokuratury Ukrainy vid 11 hrudnia 2019 r. №27/1-1181vykh19 (in Ukrainian)
3. Zahalna deklaratsiia prav liudyny: rezoliutsiia Heneralnoi Asamblei OON vid 10 hrudnia 1948 r. 217 A (III) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (in Ukrainian)

Bibliography

Authored books

1. Sereda M, Smaliuk R, *Pro stan zabezpechennia nezalezhnosti suddiv v Ukraini. Alternatyvna dopovid za 2018 rik* [On the state of ensuring the independence of judges in Ukraine. Alternative report for 2018] (Kyiv, 2019) 46 (in Ukrainian)

Edited books

2. Inshakova S M (red) *Teoreticheskie osnovy issledovaniya i analiza latentnoj prestupnosti: monografiya* [Theoretical Foundations of Research and Analysis of Latent Crime: Monograph] (YUNITI-DANA, 2011) 839 (in Russian)

Non-author books

3. *Dokumenty Konsultatyvnoi rady yevropeyskykh suddiv: ofits vyd* [Documents of the Advisory Council of European Judges: official publication] (In Yure, 2015) 772 (in Ukrainian)
4. *Rezultaty druhooho vseukrainskoho opytuvannia naselennia Ukrainy shchodo doviry do sudovoi vlady, sudovoi reformy ta spryiniattia koruptsii. Prohramma USAID «Novee pravosuddia»* [Results of the second all-Ukrainian survey of the population of Ukraine on trust in the judiciary, judicial reform and perception of corruption. USAID's New Justice Program] <https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2018/11/1_NJ_October_2018_SurveyPublic_Result_UKR.pdf> (in Ukrainian)
5. *Yevropeiski ta mizhnarodni standarty u sferi sudochynstva* [European and international standards in the field of justice] (Kyiv, 2015) 708 (in Ukrainian)
6. *Yedynyi zvit pro kryminalni pravoporushennia za 2013–2019 roky (Forma 1). Upravlinnia orhanizatsii vedennia Yedynoho reiestru dosudovykh rozsliduvan ta statystychnoi informatsii Heneralnoi prokuratury Ukrain.* [Unified report on criminal offenses for 2013-2019 (Form 1). Department of Organization of the Unified Register of Pre-trial Investigations and Statistical Information of the Prosecutor General's Office of Ukraine] (Kyiv, 2020) (in Ukrainian)

Websites

7. 'Killist povidomlen pro vtruchannia stanom na 1 veresnia 2019 roku' [The number of reports of interference as of September 1, 2019] (Vyshcha rada pravosuddia) <<https://hcj.gov.ua/temperature>> (in Ukrainian)
8. 'Sudova statystyka Derzhavnoi sudovoi administratsii Ukrainy pro zasudzhenykh osib u 2013–2019 rr. (Forma 7)' [Judicial Statistics of the State Judicial Administration of Ukraine on Convicted Persons in 2013–2019 (Form 7)] (Sudova vlada Ukrainy) <https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/> (in Ukrainian)
9. 'Reiestr povidomlen suddiv pro vtruchannia v diialnist suddi shchodo zdiisnennia pravosuddia' [Register of reports of judges on interference in the activities of a judge in the administration of justice] (Vyshcha rada pravosuddia) <<https://hcj.gov.ua/intervention>> (in Ukrainian)

**Яковлева В. С. Втручання в діяльність судових органів в Україні:
оцінка сучасного стану**

У статті на підставі здійсненого емпіричного дослідження вивчено кількісні та якісні показники негативного явища соціальної дійсності у сфері правосуддя у вигляді втручання в діяльність судових органів. Його утворюють кримінальні правопорушення, передбачені ст. 376 Кримінального кодексу України. Установлено, що протягом 2013–2019 рр. указані посягання на незалежність суддів мають стійку тенденцію до зростання. Їх негативна динаміка пояснюється комплексом обставин, головними серед яких є недоліки судового реформування, загострення суспільно-політичної ситуації в державі, недовірливість реагування на них із боку органів суддівського врядування й правоохоронних органів. За рівнем прихованості ці посягання віднесені до надзвичайно високолатентних правопорушень. Останні набули найбільшого поширення у м. Києві, Дніпропетровській та Одеській областях. Зроблені відповідні висновки щодо негативних соціальних наслідків, зумовлених поширенням указаних кримінальних правопорушень.

Ключові слова: втручання в діяльність судових органів, обмеження незалежності суддів, вплив на суд, тиск на судові органи, стан злочинності, кількісно-якісні показники.

**Яковлева В. С. Вмешательство в деятельность судебных органов в Украине:
оценка современного состояния**

В статье на основе проведенного теоретического и эмпирического исследования изучены количественные и качественные показатели негативного явления социальной действительности в сфере правосудия в виде вмешательства в деятельность судебных органов. Его образуют уголовные правонарушения, предусмотренные ст. 376 Уголовного кодекса Украины. Установлено, что на протяжении 2013–2019 гг. указанные посягательства на независимость судей имеют устойчивую тенденцию к возрастанию. Их негативная динамика объясняется комплексом обстоятельств, главными среди которых являются недостатки судебного реформирования, обострение общественно-политической ситуации в государстве, неэффективность реагирования на них со стороны органов судебного управления и правоохранительных органов. По уровню скрытности эти посягательства отнесены к чрезвычайно высоколатентным правонарушениям. Последние получили наибольшее распространение в г. Киеве, Днепропетровской и Одесской областях. Сделаны соответствующие выводы относительно негативных социальных последствий, обусловленных распространением указанных уголовных правонарушений.

Ключевые слова: вмешательство в деятельность судебных органов, ограничение независимости судей, воздействие на суд, давление на судебные органы, состояние преступности, количественно-качественные показатели.

**Yakovleva V. S. Interference in the activities of the judiciary in Ukraine:
an assessment of the current situation**

In the article the quantitative and qualitative indicators of the negative phenomenon of social reality in the field of justice in the form of interference in the activities of the judiciary on the basis of empirical research are examined. It is formed by the criminal offenses provided by Art. 376 of the Criminal code of Ukraine. It is established that during 2013–2019 these encroachments on the independence of judges have a steady upward trend. Their negative dynamics is explained by a set of circumstances, the main of which are the shortcomings of judicial reform, the aggravation of the socio-political situation in the country, the ineffectiveness of the response of the judiciary and law enforcement agencies. According to the level of secrecy, these encroachments are classified as extremely high-latency offenses. The latter are most common in Kyiv, Dnipropetrovsk and Odessa regions. It is concluded that: 1) independence of the judiciary – the defining international legal standard of their activities; 2) interference in the activities of judicial bodies – one of the most common and at the same time the most latent criminal encroachments on the independence of courts and judges in Ukraine; 3) the problem of illegal influence on the courts in Ukraine is exacerbated every year; 4) the specified negative phenomenon of a social reality in the sphere of justice is expressed in set of ways of restriction of judicial independence by various subjects; 5) criminal offenses under Art. 376 of the Criminal Code, require further in-depth criminological knowledge in order to develop a non-repressive model of their prevention to ensure the rule of law in the state and protect the constitutional rights of citizens..

Keywords: interference in the activity of judicial bodies, restriction of independence of judges, influence on the court, pressure on judicial bodies, state of crime, quantitative and qualitative indicators.